

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről

COM(2008) 636 végleges – 2008/0192 (COD)

(2009/C 228/21)

2008. november 24-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyról:

„Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2009. március 10-én elfogadta véleményét. (Előadó: Madi SHARMA.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. március 24–25-én tartott, 452. plenáris ülésén (a március 24-i ülésnapon) 101 szavazattal 29 ellenében, 26 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlások

1.1 Általános ajánlások

1.1.1 Méltányolandó az Európai Bizottság minden olyan erőfeszítése, amellyel erősíteni igyekeznek a nők egyenlőségét a munkaerőpiacon, és lehetőségeket teremt az alkalmazottként, önfoglalkoztatóként vagy vállalkozóként dolgozni kívánó nők számára. Az átdolgozott irányelv címe⁽¹⁾ azonban a civil társadalom számára félrevezető, mivel nem az önálló vállalkozásban dolgozó férfiak és nők közötti egyenlőséget tárgyalja, hanem főként az önálló vállalkozói tevékenységet folytató anyáknak járó anyasági támogatással, a segítő házastársak szociális juttatásaival és az ápolási szabadsággal foglalkozik. Az egyenlőséget csak holisztikus megközelítésben lehet szemlélni, mivel más területekre is kihat, mint például a szociális jogokra, az esélyegyenlőségre, illetve a gyermekek és a család jogaira.

1.1.2 Az Európai Bizottságnak az irányelvben tárgyalt három különálló területet egyenként kellene felülvizsgálnia annak érdekében, hogy az egyenlőség szempontjából mindegyikük megfelelő figyelemben részesüljön. Az EGSZB megérti ugyan, hogy a Foglalkoztatási Főigazgatóságnak feladata a szociális védelem kezelése, mégis hangsúlyozni szeretné, hogy az önfoglalkoztatói státuszt nem lehet az alkalmazotti státusszal együttesen kezelni.

1.1.3 Az adott jogok csak akkor érvényesülhetnek, ha a javasolt intézkedések, illetve eszközök gyakorlatiasak és megvalósíthatók. Az irányelv javasolt módosításai kétségkívül hozzájárulnak a közösségi jog szintjén az önálló tevékenységet folytató vagy segítő házastársként közreműködő gyermekes anyák hely-

zetének javításához, és ennek folyományaként a gyermekekre nézve is kedvező hatással járnak. Az EGSZB úgy véli, hogy szükség van az irányelv átdolgozására.

1.1.4 A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó jelenlegi jogszabályok hatékonyabb, az egyenlőtlenségeket eredményesebben megszüntető végrehajtása érdekében ezeket a jogszabályokat több esetben kellene alkalmazni. Ezért az Európai Bizottságnak ki kellene derítenie, hogy miért alacsony az alkalmazás aránya.

1.1.5 Amikor az EU kísérletet tesz a vállalkozók, különösen a női vállalkozók számának növelésére, meg kell fontolnia, hogy mely értékek fontosak azok számára, akik önálló vállalkozást akarnak indítani. Ez, valamint egy általános európai szemléletváltás a vállalkozói szellemet illetően rámutatna arra, hogy az Európai Bizottság Főigazgatóságainak mire kellene összpontosítaniuk.

1.1.6 Alaposan át kell gondolni a társadalombiztosítási járulékok bármiféle megemelését, illetve minden – nemcsak az államra, hanem a vállalkozásokra is háruló – bürokratikus teher növelését.

1.1.7 Fel kell vetni a kérdést, hogy a szóban forgó irányelv felülvizsgálata milyen költségekkel jár Európa számára. Az Európai Bizottság által előterjesztett hatásvizsgálatból világosan kitűnik, hogy a tagállamok haszna elhanyagolható.

⁽¹⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (COM(2008)636 végleges – 2008/0192 (COD)).

1.2 Ajánlások az önálló vállalkozók és a vállalkozók kapcsán

1.2.1 Az önálló vállalkozói tevékenységet természetéből adódóan számos sajátosság jellemzi, és az önálló vállalkozókat nem lehet ugyanúgy szemlélni, mint a munkavállalókat, sem pedig általában véve vállalkozónak tekinteni.

1.2.2 Az EGSZB tisztában van vele, hogy igen nehéz elképzelni, miként működhet az önálló vállalkozói tevékenységet folytató nőknek anyaság esetén biztosított támogatás. Az önálló vállalkozással járó munkából és felelőségekből adódóan átfogó tervezés, pénzügyi biztonság, illetve megfelelő helyettesítő személyzet nélkül nem lehet hosszabb időre szabadságot kivenni vagy távol maradni. Minden ilyen jellegű távollét – ha nem szervezik meg megfelelően –, szerződések megszüntetéséhez vagy a vállalkozás tönkremeneteléhez vezethet, különösen mikrovállalkozások esetében.

1.2.3 Valamennyi javasolt intézkedésnél figyelembe kell venni a terhesség megfelelő lefolyásához, a szülés után az anya fizikai felépüléséhez, az anya és a csecsemő közötti kötelék kialakulásához és a csecsemő jólétéhez szükséges időt.

1.2.4 Az Európai Bizottság sajnós a fenti problémák egyikehez sem kínál megoldást, a kérdések továbbgondolását az egyes tagállamokra hagyja. A legtöbb önálló vállalkozói tevékenységet folytató nőnek be kellene tanítania valakit, aki helyettesíti, fel kellene függesztenie a vállalkozás működését, vagy a szülési szabadság alatt végig dolgoznia kellene. A hatályos jogszabályok mellett jelenleg is ez jellemzi valamennyi önálló vállalkozói tevékenységet folytató nő helyzetét.

1.3 Ajánlások a segítő házastársak kapcsán

1.3.1 Általánosságban az irányelv nem foglalkozik sem a „segítő házastársak” elismerésének hiányával, sem az adott vállalkozáshoz nyújtott hozzájárulásuk minőségével és mennyiségével, sem pedig az ilyen nők támogatását célzó politikai intézkedésekkel. Az irányelv nem javasol egyetlen olyan intézkedést sem, amely javítaná a segítő házastársak társadalmi és pénzügyi helyzetét, illetve szociális védelmét.

1.3.2 Tiszteletben kell tartani a tagállamok ezen a téren meglévő hatásköreit, és hagyni kell, hogy ők maguk dolgozzák ki annak a módját, hogy az ilyen „dolgozókra” is kiterjedjenek az adott tagállamban meglévő munkavállalói és biztosítási, ezáltal a szociális védelmi rendszerek is. Az EU ehhez úgy

járulhat a legjobban hozzá, ha a nyílt módszer segítségével támogatja az információcserét és a helyes gyakorlatok megosztását. ⁽¹⁾

1.3.3 Az Európai Bizottságnak meg kellene vizsgálnia, hogy a segítő házastársak miért nem vesznek részt a formális gazdaságban, illetve az önkéntes szociális védelmi rendszerekben, valamint azt is, hogy milyen nehézségeket okoznak azok az esetek, amikor a segítő házastársak külön élnek, de az üzleti életben továbbra is partnerek.

2. Háttér

2.1 A nők szociális és gazdasági értelemben is aktív szerepet játszanak a társadalomban, jóllehet ezzel a szereppel gyakran nem jár elismerés, jutalom vagy jogi státusz. Igen fontos, hogy az EU a lisszaboni stratégia céljainak elérésére összpontosítson, és ennek egyik kiemelt módja a nők munkaerő-piaci részvételének, valamint a vállalkozók, köztük mindenekelőtt a női vállalkozók számának növelése.

2.2 A 86/613/EGK irányelv helyébe javasolt új irányelv célja az, hogy orvosolja az önálló vállalkozói tevékenység terén tapasztalható hiányosságokat, és segítsen a házastársaknak a családi élet megszervezésében. A következőkről van szó:

- anyaság esetén a védelem megerősítése azáltal, hogy az önálló vállalkozói tevékenységet folytató nők támogatott intézkedéseket vehetnek igénybe,
- családtag ápolására kivethető szabadság,
- a segítő házastárs hozzájárulásának elismerése azáltal, hogy önálló vállalkozó házas-/lélettársával egyenlő szintű szociális védelmet biztosítanak számára,
- az esélyegyenlőségi szervek hatáskörrel való felruházása e téren.

3. Általános megjegyzések

3.1 Méltányolandó az Európai Bizottság minden olyan erőfeszítése, amellyel erősíteni igyekszik a nők egyenlőségét a munkaerőpiacon, és lehetőségeket teremt az alkalmazottként, önfoglalkoztatóként vagy vállalkozóként dolgozni kívánó nők számára. Változtatások esetén azonban fel kell mérni az érintettekre gyakorolt hatásokat (pénzügyi és időbeli szempontok, valamint a források alapján).

⁽¹⁾ Belgiumban, Luxemburgban és Franciaországban egyaránt működik jó modell a segítő házastársak integrálására.

3.2 Bármiféle jogokról is legyen szó, ezek csak akkor érvényesülhetnek, ha a javasolt intézkedések egyértelműek, gyakorlatiasak és megvalósíthatók. Sajnálatos módon úgy tűnik azonban, hogy ez az irányelv nem kínál jelentős, érvényre juttatható és megvalósítható előnyöket a létező egyenlőtlenségek megszüntetésére. A javaslat ráadásul zavart kelt, mivel egyetlen dokumentumban három különféle témával, valamint olyan testületekkel foglalkozik, amelyek az egyenlő bánásmód előmozdítását szolgálják.

3.3 Európa olyan jogi kerettel rendelkezik, amely jogszabályi intézkedések egész sorával tiltja a nemek közötti megkülönböztetést. Az európai statisztikák ugyanakkor azt mutatják, hogy a nők továbbra is alacsonyabb fizetést kapnak, mint a férfiak, továbbá alulreprezentáltak a politikában, a munkaerőpiacon, az irányítás szintjén és vállalkozóként is. Az említett területeken hatékonyabban érvényre kell juttatni a hatályos jogszabályokat, és az Európai Bizottságnak először azt kellene áttekítenie, hogy miért nem alkalmazzák a hatályos esélyegyenlőségi keretet.

3.4 Ha az EU növelni kívánja a vállalkozók, különösen a női vállalkozók számát, meg kell fontolnia, hogy mely értékek fontosak azok számára, akik önálló vállalkozást akarnak indítani. ⁽¹⁾ A szülő anyákat segítő rendelkezések nem biztos, hogy befolyásolnák a vállalkozói tevékenységet mérlegelő nők számát. Az Európai Bizottság adatai az induló vállalkozások számának csökkenésére utalnak – függetlenül attól, hogy női vagy férfi vállalkozóról van-e szó –, aminek hátterében az áll, hogy Európában negatív hozzáállás figyelhető meg az önálló vállalkozásokkal szemben. Ahhoz, hogy ezen a téren jelentős változást érjünk el, szemléletváltásra van szükség. Például az új európai kisvállalkozói intézkedéscsomag (*Small Business Act*) ⁽²⁾ erőteljesebb intézkedéseket kínálhatna a női vállalkozók támogatására.

3.5 A szociális védelem a tagállamok hatáskörébe tartozik. A szóban forgó új irányelvet jelenleg nem minden tagállam támogatja, ezért fennáll annak a veszélye, hogy az irányelv európai szinten nem lesz hatékony, és értelmét veszti. A javasolt

irányelv csak akkor lesz valóban hatékony, ha minimális védelmi szabályok révén jelentősen javítják, és minden tagállam végrehajtja. Az Európai Bizottság által javasolt intézkedések általában előíró jellegűek, és nem veszik figyelembe sem a tagállamok szociális védelmi rendszereinek sokféleségét, sem a jobb jogalkotás elveit.

3.6 A kisvállalkozások és önálló vállalkozások gondjai – különösen a mezőgazdasági és a kézműveságazatban, valamint a kkv-kban – általában pénzügyi jellegűek, és lehetséges, hogy az érintettek minden további terhet hátrányosnak tekintenek – akkor is, ha a szociális védelem biztonsági hálót jelenthet a potenciális anyák és a segítő házastársak részére. Alaposan át kell gondolni a szociális biztonsági hozzájárulások bármiféle megemelését, illetve minden bürokratikus terhet. Itt nemcsak az államra, hanem a vállalkozásokra háruló terhekről is szó van.

3.7 Az új irányelv a javasolt módosításokban figyelembe kívánja venni az egyenlőség kérdését, alig említi azonban a szülői szabadságot, illetve az önálló vállalkozó férfiakat az apasági szabadság vonatkozásában.

3.8 A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel ⁽³⁾ összhangban az Európai Bizottságnak párhuzamos eljárást kellene indítania, amely a javasolt intézkedések gyermekekre gyakorolt hatását mérlegelné. A gyermekeket megfelelően kell táplálni, és gondoskodni kell személyes jólétükről.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az Európai Bizottság számos érintett féllel konzultációt folytatva átfogó hatásvizsgálatot készített a szóban forgó irányelvről. A hatásvizsgálat áttekintése alapján az EGSZB úgy véli, hogy – különösen a javasolt átdolgozás tényleges hatékonyságával, érthetőségével és végrehajtásával kapcsolatban – túlságosan sok kérdés marad megválaszolatlanul.

4.2 Az önálló vállalkozói tevékenység különféle kategóriákra osztható: vállalkozók, cégtulajdonosok, szabadúszók, otthon dolgozók és színlelt vállalkozók, akikről eredeti munkaadójuk alvállalkozói szerződést kötve elvárja, hogy önálló vállalkozói minőségben dolgozzanak. Azonban alapvető, hogy az anyasági támogatás jellegét az önálló vállalkozó és az őt segítő házastárs választhassa meg, mivel ez tiszteletben tartja a választott autonómiát és a függetlenséget, amely pedig az önálló vállalkozók jogállásának meghatározó jellemzője. Ha kötelezővé tesszük

⁽¹⁾ Lásd például az EGSZB következő véleményeit a vállalkozói ismeretek oktatásáról:

- vélemény a következő tárgyban: *Foglalkoztathatóság és vállalkozói szellem – A civil társadalom és a helyi szervek a nemek közötti egyenlőség perspektívájában*, előadó: Luis Miguel Pariza Castañós (HL C 256., 2007.10.27.),
- vélemény a következő tárgyban: *Vállalkozói szellem és a lisszaboni menetrend*, előadó: Madi SHARMA, társelőadó: Jan OLSSON (HL C 44., 2008.1.15.),
- vélemény a következő tárgyban: *A női vállalkozások támogatása az Euromed-térségben*, előadó: Grace ATTARD (HL C 256., 2007.10.27.),
- vélemény a következő tárgyban: *A vállalkozói készségek előmozdítása az oktatás és a tanulás révén*, előadó: Ingrid JERNECK (HL C 309., 2006.12.16.).

⁽²⁾ „Gondolkozz előbb kicsiben!” – Európai kisvállalkozói intézkedéscsomag: „Small Business Act”, COM(2008) 394 végleges (2008. június 25.).

⁽³⁾ *Egyezmény a gyermek jogairól*, elfogadás: 1989. november 20-án az ENSZ-közgyűlés 44/25. sz. állásfoglalása révén, hatálybalépés: 1990. szeptember 2-án a 49. cikkel összhangban, lásd: <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>.

az önálló vállalkozásban dolgozó nők számára, hogy hosszabb ideig menjenek szabadságra, az összeegyeztethetetlen a vállalkozás jó működésével, és igen gyakran a vállalkozás életképességét is kockáztatja. Következésképpen a szóban forgó irányelvben nem lenne szabad közvetlenül utalni az anyák védelméről szóló 92/85/EK irányelvre. Nem lenne tehát helyénvaló azzal próbálkozni, hogy egy szintre hozzuk az önálló vállalkozók és az őket segítő házastársak szülési szabadsági rendszerét az alkalmazottakéval.

4.3 Világossá kell tenni, hogy a tagállamok hogyan tartásuk nyilván a 7. cikk (1) bekezdésében leírt szülési szabadságot azok esetében, akik nincsenek alkalmazásban. Ezek a munkavállalók saját maguk szabják meg munkakörülményeiket, és maguk választhatják meg, hogy mikor szüneteltetik a munkát. Nincs tehát szükségük arra, hogy szabadságot „kérelmezzenek”.

4.4 Ezenkívül a tagállamoknak nemcsak a juttatásról kellene gondoskodniuk, de ideiglenes helyettesítés formájában nyújtott segítségről is. Az önálló vállalkozóként dolgozó nők és az őket segítő házastársak számára a helyettesítési támogató rendszerek éppolyan fontosak, mint a pénzbeli juttatás. Az irányelvnek nem lenne szabad ezek között a támogatások között bármilyen elsőbbségi sorrendet felállítania. Emellett a megfelelő juttatás szintjét nemzeti szinten kellene meghatározni, figyelembe véve az önálló vállalkozó és a segítő házastárs közötti objektív különbségeket.

4.5 Mérlegelni kell a 7. cikk (4) bekezdésének következményeit is a segítő házastársakra nézve. A bekezdés konkrétan a szülési szabadság idejére helyettesítő munkaerőt biztosító szolgáltatásokról rendelkezik. Ilyen kötelezettség nem létezik a vállalatok teljes munkaidős alkalmazottaira nézve, ezért ha a segítő házastársak részesülnek ilyen szolgáltatásban, az adminisztratív szempontból bonyolult és költséges terhet jelentene, amely többnyire a kisvállalkozásokat és a kormányokat sújtaná.

4.6 Világossá kell tenni a 7. cikk (2) bekezdésében, hogy a szülési szabadság idejére járó megfelelő juttatás nincsen feltételekhez kötve, szemben a 6. cikkel, amely szerint a segítő házastársak „az önálló vállalkozókra vonatkozó feltételekkel azonos feltételek mellett” részesülhetnek szociális védelemben, illetve a várandós munkavállalókról szóló irányelv 11. cikkének (4) bekezdésével, amely engedélyezi a tagállamok számára, hogy bizonyos jogosultsági feltételekhez kössék a szüléssel kapcsolatos hozzájárulásokat.

4.7 Az önálló vállalkozók általában nagyobb óraszámban dolgoznak, mint az alkalmazotti státuszt élvezők, és ehhez jönnek még az önálló vállalkozói tevékenységet folytató nők gyermekgondozási feladatai. Az Európai Bizottság e tekintetben

sem tesz ajánlásokat a gyermekgondozási támogatásokkal vagy akár az önálló vállalkozók gondozói felelősségével kapcsolatban. Minden tagállamnak hozzáférhető és megfizethető, jó minőségű gyermekgondozási rendszert kell kialakítania, ezzel járulva hozzá az önálló vállalkozók és a segítő házastársak számára a munka és a magánélet összeegyeztetését segítő intézkedések javításához, akárcsak a munkavállalók esetében.

4.8 Az irányelvnek általános célkitűzése, hogy az önálló vállalkozók és a segítő házastársak körében erősítse a nemek közötti egyenlőséget. Az Európai Bizottság reméli továbbá, hogy az irányelv növeli majd az önálló vállalkozói tevékenységet folytató nők számát, elismert státuszt biztosít a segítő házastársaknak, növeli a szociális védelmi rendszerek hatálya alá tartozó segítő házastársak számát, és tényleges jogorvoslatot tesz lehetővé az önálló vállalkozók és a segítő házastársak számára. Mindazonáltal

— a nemek közötti általános egyenlőség már az egyenlőségre vonatkozó hatályos európai jogi keret részét képezi,

— nem valószínű, hogy néhány szerény szociális védelmi intézkedés segítségével növelhető az önálló vállalkozói tevékenységet folytató nők száma, amikor a nők már majdnem minden tagállamban önkéntesen befizethetnek ilyen jellegű védelemre,

— a segítő házastársak továbbra sem jutnának jogi státuszhoz vagy hatékony jogorvoslatokhoz, hiába fizetnének önkéntes szociális védelmi hozzájárulást.

4.9 A 27 tagállam közül 18 már lehetőséget nyújt a segítő házastársaknak és az önálló vállalkozóknak arra, hogy önkéntes befizetéseket tegyenek anyasági ellátásuk finanszírozására. Ezt az intézkedést valamennyi tagállamra ki kellene terjeszteni, és biztosítani kellene a szociális ellátást, ha az adott nő részt akar venni a rendszerben. Elfogadhatatlan, hogy valamely tagállam akár egyetlen olyan személyt is hátrányosan megkülönböztethet, aki saját védelmére befizetéseket eszközöl egy állami rendszerbe, függetlenül attól, hogy foglalkoztatottról, önálló vállalkozóról vagy akár nem foglalkoztatottról van szó – jelenleg ugyanis ez utóbbi státusz érvényes a segítő házastársakra.

4.10 A 6. cikk egy vadonatúj társadalombiztosítási kategória létrehozását javasolja (sem alkalmazott, sem önálló vállalkozó, sem pedig önkéntes alapon biztosított). Az EGSZB azonban úgy véli, hogy indokolatlan lenne egy teljesen új társadalombiztosítási, illetve szülési hozzájárulási rendszerbeli besorolási osztályt létrehozni.

4.11 A segítő házastársak annak a „láthatatlan” gazdaságnak a részét képezik, amely építi ugyan Európát, de rejtve marad. Meg kell vitatni jogi státuszukat annak eldöntésére, hogy önálló vállalkozók-e vagy foglalkoztatottak. A jelenlegi irányelv – amelyet 1986 óta nem vizsgáltak felül – így rendelkezik: „A tagállamok megvizsgálják, hogy milyen feltételek mellett lehet ösztönözni a 2. cikk b) pontjában említett házastársak munkavégzésének elismerését, és e vizsgálat fényében megteszik az ilyen elismerés ösztönzését elősegítő intézkedéseket”. Ezt a kötelezettséget a homályos jogi státusz miatt csak kevés tagállam⁽¹⁾ teljesítette, ezért ezt az irányelvet addig nem kellene átdolgozni, amíg nem sikerül megállapodni a jogállásban. Ha végre tisztázódik a kérdés, a segítő házastársakat információs mechanizmusok segítségével kell tájékoztatni megállapított jogi státuszukról.

4.12 Az EGSZB tisztában van vele, hogy a jogi alapot – közelebről az EK-Szerződés 141. cikkének alkalmazási körét és azt, hogy önmagában véve elégséges-e – több tagállam is kétségbe vonta, különösen az irányelv 6. cikkére vonatkozóan. Az EGSZB nyomatékosan felkéri az Európai Bizottságot, hogy alaposan fontolja meg a Tanács jogi szolgálatának véleményét, mielőtt a javasolt irányelvet átültetné a gyakorlatba.

4.13 Ha ez nem történik meg, kétségtelenül hasonló következtetés vonható majd le, mint amelyet a 86/613/EGK irányelv végrehajtásáról 1994-ben elfogadott európai bizottsági jelentésben olvashatunk⁽²⁾: „Szigorúan jogi szempontból úgy tűnik, hogy a 86/613/EGK irányelvet végrehajtották a tagállamok. A gyakorlati eredmények azonban nem teljesen megfelelők, ha azokat az irányelv fő célkitűzése, nevezetesen a segítő házastársak helyzetének javítása szempontjából vizsgáljuk.” A jelentés emellett hangsúlyozta, hogy nincs olyan átfogó politika, amely a segítő házastársak helyzetével foglalkozna, és rámutatott arra, hogy „a házastárs által végzett munka elismerése céljából (...) e célkitűzés csak úgy valósítható meg, ha a házastárs saját jogán részesül szociális biztonsági jogosultságokban.”

Kelt Brüsszelben, 2009. március 24-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

⁽¹⁾ Nevezetesen Belgium, Luxemburg és Franciaország.

⁽²⁾ A valamely önálló vállalkozói tevékenységet, beleértve a mezőgazdasági tevékenységet is, folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról, valamint az önálló vállalkozó nők terhességi és anyasági védelméről szóló, 1986. december 11-i tanácsi irányelv végrehajtásáról szóló bizottsági jelentés, COM(94) 163 (II. rész: Következtetések, 1. és 4. pont).

4.14 Az átdolgozott 2. cikk új csoportok szerint osztja fel az irányelvben használt fogalmak meghatározását. Az „önálló vállalkozó” és a „segítő házastárs” fogalom meghatározása a 86/613/EGK irányelv 2. cikkéből származik. A „segítő házastárs” fogalma módosul: a kifejezés kiegészül a „segítő” és „élettárs” szavakkal. A módosítás célja az, hogy a fogalmak a nemzeti jog által élettársként elismert minden olyan személyre vonatkozzanak, aki rendszeresen részt vesz a családi vállalkozás tevékenységeiben, családi állapotától függetlenül. Az egyértelműség érdekében a „tulajdonostárs” (partner) szót az „üzleti partner” (business partner) kifejezés váltja fel.⁽³⁾ Ha azonban a segítő házastársaknak saját jogon továbbra sincs jogi státuszuk, akkor a bírósági ügyekben továbbra sem lenne egyértelmű az üzletben való részvételük, és halál, különválás vagy peres ügyek esetén nem részesülnének védelemben.

4.15 A családtag ápolására kivehető szabadság kapcsán az alkalmazás gyakorlati intézkedéseiről nem tesz említést az átdolgozás. Ez Európa egyre öregedő népességét tekintve elfogadhatatlan. Olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek mind a férfiak, mind a nők számára lehetővé teszik az idős rokonok és fiatal eltartottak, főként a fogyatékkal élő gyermekek gondozását.

4.16 Az európai demográfiai változások növekvő fontossága miatt az Európai Bizottságnak – a szóban forgó irányelv átdolgozásától függetlenül – felül kell vizsgálnia ezt a vitát. Ha nem folytatunk mélyreható vitát az idősek gondozásáról és a gyermekgondozásról, akkor az elkövetkező nemzedékek élete során óhatatlanul növekedni fog a foglalkoztatottak és önálló vállalkozók távolléte miatt gazdasági szempontból kárba vesztett napok száma.

4.17 Az EGSZB-nek a civil társadalommal folytatott konzultációja során előtérbe került a színlelt vállalkozás, más néven a „színlelt ön foglalkoztatás” fogalma. Mivel egyre több aggály merül fel ezzel a kérdéssel kapcsolatban, további vizsgálatokra van szükség, amelyeket az illetékes uniós szerveknek kellene folytatniuk. Az EGSZB készen áll arra, hogy támogassa az Európai Bizottság munkáját ezen a téren.

⁽³⁾ COM(2008) 636 végleges, Indokolás, 5. pont.

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították. (Eljárási Szabályzat, 54. cikk (3) bekezdés)

1.1.2. pont

A következőképpen módosítandó:

„Az Európai Bizottságnak az irányelvben tárgyalt három különálló területet egyenként kellene felülvizsgálnia annak érdekében, hogy az egyenlőség szempontjából mindegyikük megfelelő figyelemben részesüljön. Az EGSZB megérti ugyan, hogy a Foglalkoztatási Főigazgatóságnak feladata a szociális védelem kezelése, mégis hangsúlyozni szeretné, hogy az önfoglalkoztatói státuszt nem lehet az alkalmazotti státusszal együttesen kezelni. Az Európai Bizottság javaslata is figyelembe veszi ezt a különbségtételt, az önálló vállalkozói tevékenységet folytató nők ugyanis kizárólag saját kérelmükre részesülnek a 92/85/EGK irányelvben előírtakkal megegyező időtartamú szülési szabadságban, mivel nincsenek eleve rákényszerítve arra, hogy tevékenységüket felfügesszék, és az említett szakmai tevékenységi státuszból kifolyólag a nőknek jogukban kellene állnia, hogy választhassanak a helyettesítés és a szociális szolgáltatás igénybevétele között.”

A szavazás eredménye:

Mellette: 72 Ellene: 73 Tartózkodott: 8

4.11. pont

A pont egy része törlendő:

„A segítő házastársak annak a »láthatatlan« gazdaságnak a részét képezik, amely építi ugyan Európát, de rejtve marad. Meg kell vitatni jogi státuszukat annak eldöntésére, hogy önálló vállalkozók-e vagy foglalkoztatottak. A jelenlegi irányelv – amelyet 1986 óta nem vizsgáltak felül – így rendelkezik: »A tagállamok megvizsgálják, hogy milyen feltételek mellett lehet ösztönözni a 2. cikk b) pontjában említett házastársak munkavégzésének elismerését, és e vizsgálat fényében megteszik az ilyen elismerés ösztönzését elősegítő intézkedéseket«. Ezt a kötelezettséget a homályos jogi státusz miatt csak kevés tagállam⁽¹⁾ teljesítette, ezért ezt az irányelvet addig nem kellene átdolgozni, amíg nem sikerül megállapodni a jogállásban. Ha végre tisztázódik a kérdés, a segítő házastársakat információs mechanizmusok segítségével kell tájékoztatni megállapított jogi státuszukról.”

A szavazás eredménye:

Mellette: 68 Ellene: 73 Tartózkodott: 11

⁽¹⁾ Nevezetesen Belgium, Luxemburg és Franciaország.